

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ

спеціальності 024 Хореографія

з дисципліни

**«Теорія і методика викладання
класичного танцю»**

Мелітополь – 2019

УДК 378.091.33:793.3(072)

Розглянуто та рекомендовано до друку навчально-методичною комісією з мистецьких дисциплін Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, протокол №1 від «5» вересня 2019 р.

Укладач: Червонська Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Рецензенти:

Ускова А.Л., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Проскуріна Г.В., викладач ПЦК хореографічних дисциплін КЗ «МУК» ЗОР

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів першого року навчання спеціальності 024 Хореографія з дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» / Уклад. Л.М.Червонська. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. – 40 с.

У методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів першого року навчання спеціальності 024 Хореографія з дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» надано інформацію щодо засобів організації освітнього процесу, спрямованих на забезпечення ефективного вивчення дисципліни: робоча програма дисципліни; зміст лекційних занять з контрольними питаннями та завданнями; тезаурус дисципліни; теми рефератів, есе, творчих проєктів; питання до підготовки до заліків та екзаменів.

Методичні рекомендації призначено студентам спеціальності 024 Хореографія, викладачам закладів вищої освіти мистецького спрямування, вчителям хореографії й керівникам хореографічних колективів.

© МДПУ ім. Богдана Хмельницького

ЗМІСТ

Передмова	4
Розділ 1. РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ» ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ	
1.1. Опис навчальної дисципліни	6
1.2. Мета, компетентності та результати навчання дисципліни	7
1.3. Програма дисципліни	8
1.4. Теми та перелік питань лекційних занять дисципліни	10
1.5. Теми та перелік питань практичних занять дисципліни	11
1.6. Теми для самостійного опрацювання	13
1.7. Засоби оцінювання студентів з навчальної дисципліни	15
Розділ 2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ» ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ	
2.1. Зміст лекційного матеріалу дисципліни	16
2.1.1. Лекція 1. «Теорія і методика викладання класичного танцю» як історично обґрунтована система викладання основ хореографії та як навчальна дисципліна	16
2.1.2. Лекція 2. Побудова уроку класичного танцю	20
2.2. Тезаурус навчальної дисципліни	28
2.2.1. Основні поняття класичного танцю	28
2.2.2. Основні елементи екзерсису класичного танцю	30
2.2.3. Положення рук	33
2.2.4. Пози класичного танцю	33
2.2.5. Стрибки	35
Теми рефератів, есе, творчих проєктів	36
Питання до підготовки до заліків та екзаменів	36
Література	39

Передмова

Сучасна підготовка педагогічних кадрів, пред'являє до змісту освіти та організації освітнього процесу нові вимоги, висуваючи на перший план необхідність використання самостійної роботи студентів. Враховуючи те що, компетентісний підхід характеризується зміщенням акцентів у викладанні хореографічних дисциплін на активну самостійну діяльність студентів виникає проблема забезпечення студентів-хореографів необхідним науково-методичним супроводом, розробкою навчальної літератури, електронних підручників, методичних рекомендацій програмних продуктів, дидактичних засобів тощо.

У зв'язку з цим, особливу значущість набуває розгляд проблеми організації самостійної роботи студентів спеціальності 024 Хореографія, зокрема розробки методичних рекомендацій до самостійної підготовки, спрямованих на забезпечення ефективного вивчення дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю».

Відповідно до Положення «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових занять освітнього процесу. Самостійна робота студента – це освітня діяльність студента, яка планується та виконується під методичним керівництвом і контролем викладача, але без його прямої участі.

Дисципліна «Теорія і методика викладання класичного танцю» є обов'язковим компонентом циклу професійної підготовки освітньо-професійної програми 024 Хореографія Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Навчальним планом спеціальності 024 Хореографія на вивчення дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» для студентів першого року навчання передбачено 270 годин (9 кредитів ЕКТС), з яких 8 годин –

лекційні, 76 години – практичні заняття та 168 годин – самостійна робота студентів.

У методичних рекомендаціях для студентів спеціальності 024 Хореографія першого року навчання з дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» надано інформацію щодо засобів організації освітнього процесу, спрямованих на забезпечення ефективного вивчення здобувачами вищої освіти даної навчальної дисципліни. Методичні рекомендації мають зручне структурування, що забезпечує якісну самостійну підготовку студентів-хореографів. Запропоновані методичні рекомендації складаються з таких структурних елементів: робоча програма дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» для студентів першого року навчання; зміст лекційних та практичних занять; контрольні питання та завдання; тезаурус дисципліни; теми рефератів, есе, творчих проєктів; питання до підготовки до заліків та екзаменів.

Методичні рекомендації для студентів спеціальності 024 Хореографія першого року навчання з дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» відповідають державним стандартам якості вищої освіти та документам, пов'язаним з організацією освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

РОЗДІЛ 1.
РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА
ВИКЛАДАННЯ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ»
ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ

1.1. Опис навчальної дисципліни

«Теорія і методика викладання класичного танцю»

I курс

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 9	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов’язкова			
Блоків – 4		Рік підготовки:			
Загальна кількість годин – 270	Ступінь вищої освіти: бакалавр	I		I	
		Семестр			
Тижневих годин для денної форми навчання: – 3 (I семестр); 2 (II семестр)	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	I	II	I	II
		Лекції			
	спеціальність 024 Хореографія	2 год.	6 год.	6 год.	-
		Практичні, семінарські			
		42 год.	34 год.	6 год.	6 год.
		Лабораторні			
		-	-		
		Самостійна робота			
		76 год.	110 год.	108 год.	144 год.
Вид контролю: 1с.- екзамен; 2с. - залік					

1.2. Мета, компетентності та результати навчання дисципліни

Обов'язкова навчальна дисципліна

Метою навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» є формування у майбутніх фахівців необхідних теоретичних знань та практичних вмінь з методики вивчення та техніки виконання рухів та танцювальних комбінацій класичного танцю.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною «Теорія і методика викладання класичного танцю»:

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

- Здатність розуміти теорію та практику хореографічного мистецтва, усвідомлювати його як специфічне творче відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.
- Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).
- Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.
- Здатність демонструвати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, вміти застосовувати їх як виражальний засіб.

- Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

Результати навчання:

- Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- Використовувати оптимальні засоби, методика, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.
- Відтворювати запропонований хореографом текст, забезпечуючи професійний рівень виконання, емоційну та акторську виразність.
- Застосовувати різноманітні танцювальні техніки в процесі виконавської діяльності.
- Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

1.3. Програма навчальної дисципліни

Блок 1. Основи дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю»

Тема 1. «Теорія і методика викладання класичного танцю» як історично обґрунтована система викладання основ хореографії та як навчальна дисципліна

Тема 2. Постановка корпусу, позиції рук, ніг та голови

Тема 3. Виконання екзерсису класичного танцю біля станка (тримаючись двома руками): demi plie, battement tendu по I та V позиції, passé par terre, demi rond de jambe par terre, rond de jambe par terre, battement tendu jete, положення ноги sur le cou-de-pied

Блок 2. Вивчення екзерсису класичного танцю біля станка (тримаючись двома руками) та вправ на середині залу.

Тема 4. Виконання екзерсису класичного танцю біля станка (тримаючись двома руками): battement tendu pour le pied, battement fondu, battement tendu jete pique, battement frappe, releve на півпальці, підготовка до rond de jambe en l'air, petit battement, battement double frappe, battement releve lent на 45°, battement soutenu, battement developpe, grand battement jete, перегинання корпусу.

Тема 5. Виконання вправ на середині залу: положення корпусу epaulement, epaulement croisee з правої та лівої ноги, epaulement effacee з правої та лівої ноги, перше port-de-bras

Тема 6. Виконання стрибків в положенні ан фас: temps leve saute, changement de pieds, pas echarpe

Блок 3. Вивчення екзерсису класичного танцю біля станка (тримаючись однією рукою)

Тема 7. Побудова уроку класичного танцю

Тема 8. Виконання екзерсису біля станка та на середині залу: grand plie, battement tendu, battement tendu jete, rond de jambe par terre, battement fondu на 45°, battement double frappe, rond de jambe en l'air, petit battement, battement releve lent на 90°, battement soutenu на 45°, battement developpe, grand battement jete; перегинання корпусу.

Блок 4. Вивчення рухів класичного танцю на середині залу

Тема 9. Виконання вправ на середині залу: epaulement croisee вперед і назад, epaulement effacee вперед і назад, ecartee вперед і назад, I arabesque, II arabesque, III arabesque, друге та третє port-de-bras, pas-de-bourree, pas balance, temps lie, танцювальні кроки.

Тема 10. Виконання стрибків в положенні епольман: temps leve saute, changement de pieds, pas echarpe, pas assemble у різних напрямках, pas glissade у різних напрямках без зміни ніг та зі зміною ніг, sissonne simple en face та в epaulement.

1.4. Теми лекцій та перелік питань дисципліни

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1.	<p>«Теорія і методика викладання класичного танцю» як історично обґрунтована система викладання основ хореографії та як навчальна дисципліна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Теорія і методика викладання класичного танцю» як історично обґрунтована система викладання основ хореографії. 2. Мета та завдання дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» 3. Зміст навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» першого року навчання 4. Фахові компетентності та результати навчання, які набуваються студентами під час опанування дисципліною «Теорія і методика викладання класичного танцю» 	2
2.	<p>Побудова уроку класичного танцю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості побудови уроку класичного танцю. 2. Екзерсис класичного танцю біля станка 3. Екзерсис класичного танцю на середині залу 4. Adagio як частина уроку класичного танцю 5. Allegro як частина уроку класичного танцю 	6
<i>Разом</i>		8

1.5. Теми та перелік питань практичних занять дисципліни

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1.	<i>Постанова корпусу, рук, ніг та голови у системі класичного танцю</i>	практичній показ; усна відповідь;	4
2.	<i>Виконання екзерсису класичного танцю біля станка (тримаючись двома руками):</i> <ul style="list-style-type: none"> - demi plie - battement tendu по I та V позиції - passé par terre - demi rond de jambe par terre - rond de jambe par terre - battement tendu jete - положення ноги sur le cou-de-pied 	практичній показ; усна відповідь;	12
3.	<i>Виконання екзерсису класичного танцю біля станка (тримаючись двома руками):</i> <ul style="list-style-type: none"> - battement tendu pour le pied - battement fondu - battement tendu jete pique - battement frappe - підготовка до rond de jambe en l'air - petit battement - battement double frappe - battement releve lent на 45° - battement soutenu - battement developpe 	практичній показ; усна відповідь;	12

	<ul style="list-style-type: none"> - grand battement jete - перегинання корпусу 		
4.	<p>Виконання вправ на середині залу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - положення корпусу epaulement - epaulement croisee з правої та лівої ноги - epaulement effacee з правої та лівої ноги - перше port-de-bras 	<p>практичній показ; усна відповідь;</p>	8
5.	<p>Виконання стрибків в положенні ан фас:</p> <ul style="list-style-type: none"> - temps leve saute - changement de pieds - pas echappe 	<p>практичній показ; усна відповідь;</p>	10
6.	<p>Виконання екзерсису біля станка :</p> <ul style="list-style-type: none"> - plie - battement tendu - battement tendu jete - rond de jambe par terre - battement fondu на 45° - battement double frappe - rond de jambe en l'air - petit battement - battement releve lent на 90° - battement soutenu на 45° - battement developpe - grand battement jete 	<p>практичній показ; усна відповідь;</p>	16
7.	<p>Виконання вправ на середині залу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - epaulement croisee вперед і назад 	<p>практичній показ; усна відповідь;</p>	10

	<ul style="list-style-type: none"> - epaulement effacee вперед і назад - ecartee вперед і назад - I arabesque - II arabesque - III arabesque - друге port-de-bras - pas de bourree - pas balance - temps lie 		
8.	<p>Виконання стрибків в положенні епольман:</p> <ul style="list-style-type: none"> - temps leve saute - changement de pieds - pas echappe - pas assemble в різні напрямки - pas glissade з просуванням в різні напрямки - sissonne simple en face, epaulement. 	практичній показ; усна відповідь;	10
Разом			76

1.6. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми та питання	Форми контролю	Кількість годин
1.	<i>Тема 1. «Теорія і методика викладання класичного танцю» як історично обґрунтована система викладання основ хореографії та як навчальна дисципліна</i>	усна відповідь; конспект	6
2.	<i>Тема 3. Виконання екзерсису класичного</i>	практичній	20

	<i>танцю біля станка (тримаючись двома руками):</i> demi plie, battement tendu по I та V позиції, demi rond de jambe par terre, rond de jambe par terre, battement tendu jete	показ; усна відповідь;	
3.	Тема 4. Виконання екзерсису класичного танцю біля станка (тримаючись двома руками): battement fondu, battement frappe, підготовка до rond de jambe en l'air, petit battement, battement double frappe, battement developpe, grand battement jete	практичній показ; усна відповідь;	20
4.	Тема 5. Виконання вправ на середині залу: відпрацювання позицій та положення рук, перше port-de-bras	практичній показ; усна відповідь;	4
5.	Тема 6. Виконання стрибків в положенні ан фас: temps leve sauté, changement de pieds, pas echappe	практичній показ; усна відповідь;	14
6.	Тема 7. Побудова уроку класичного танцю.	усна відповідь; конспект	4
7.	Тема 8. Виконання екзерсису біля станка. Відпрацювання комбінацій: plie, battement tendu, battement tendu jete, rond de jambe par terre, battement fondu на 45°, battement frappe, rond de jambe en l'air, petit battement, battement releve lent на 90°, battement soutenu на 45°, battement developpe, grand battement jete	практичній показ; усна відповідь;	30
8.	Тема 9. Виконання вправ на середині залу: друге port-de-bras, pas de bourree, pas balance, temps lie вперед та назад, temps lie	практичній показ; усна відповідь;	20

	з перегинаннями корпусу.		
9.	Тема 10. Виконання стрибків в положенні епольман: temps leve sauté, changement de pieds, pas echappe, pas assemblé в різні напрямки, pas glissade з просуванням в різні напрямки, sissonne simple en face, epaulement.	практичній показ; усна відповідь;	10
Разом			186

1.7.Засоби оцінювання студентів з дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю»

- Екзамен;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- стандартизовані тести

Вимоги викладача:

Вивчення дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до практичних занять; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої літератури. На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь у виконанні всіх елементів та комбінацій класичного танцю. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані.

Система оцінювання:

Поточний контроль: оцінювання виконання завдань на практичних заняттях, оцінювання двох модульних контрольних робіт, виконання творчих індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль: 1-й семестр – екзамен, 2-й семестр – залік.

РОЗДІЛ 2.
ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ»
ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ

2.1. Зміст лекційного матеріалу дисципліни

2.1.1 Лекція 1. «Теорія і методика викладання класичного танцю» як історично обґрунтована система викладання основ хореографії та як навчальна дисципліна.

План лекції

1. «Теорія і методика викладання класичного танцю» як історично обґрунтована система викладання основ хореографії.
2. Мета та завдання дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю»
3. Зміст навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» першого року навчання
4. Фахові компетентності та результати навчання, які набувають здобувачі вищої освіти під час опанування дисципліною «Теорія і методика викладання класичного танцю»

Зміст лекції

1. Мистецтво класичного танцю бере свій початок з народної танцювальної творчості. Життєве, невичерпне джерело народної хореографії дозволило знайти і створити все те багатство й різноманітність виразних засобів, якими користується й досі нове покоління митців. Класичний танець - головний засіб виразності балетного театру, пластична мова балетмейстерів і виконавців.

Вплив досягнень різних танцювальних культур на формування системи класичного танцю. Поява в XVI ст. терміну «балет» (франц. ballet, італ. balletto - танцювати, ballo - танцюю). 1581 р. - перший балетний спектакль «Комедійний балет Королеви» хореографія Бальтазаріні ді

Бельджойозо (Франція). Розквіт балетного мистецтва під час правління Луї XIV. Видання першої літератури з описом техніки виконання основних танцювальних рухів: Фабріціо Карозо, Туано Арбо. Відкриття у Франції Королівської академії танцю у 1661р. (П'єр Бошан). Жан Жолж Новерр – новатор балетного мистецтва. Відкриття в Петербурзі «Власної Її Величності танцювальної школи» (Жан Батист Ланде, 1738 р.), зараз – Академія російського балету імені А. Я. Ваганової в Санкт-Петербурзі. Зародження термінології французькою мовою в XVII - XVIII ст. в Королівській Академії танцю в Парижі. Вплив на розвиток термінології XIX - XX ст. різних шкіл класичного танцю. Вплив методу Енріке Чекеті на термінологію балетного театру XX століття.

Найдавніші професійні школи класичного танцю – французька, російська та італійська – мають свої глибоко національні виконавські традиції, але хореографічна основа всіх трьох шкіл єдина. Разом з тим, виконавський стиль, манера рухів, ідейно-художні та національні особливості, які проявляються у творчості артиста, відмінні [2].

2. Дисципліна “Теорія і методика викладання класичного танцю” є провідною в системі професійної хореографічної освіти. Питанням викладання даної дисципліни активно займаються сучасні вітчизняні педагоги-науковці (І.Білоусенко, Н.Корисько, А.Рехлицька, Л. Цветкова, С.Шалапа та інші), зазначаючи, що опанування основами класичного танцю, слід розглядати як одну з необхідних умов для забезпечення якості навчання, яка не лише розвиває тіло танцюриста, але й формує культуру спілкування, художній смак. Дисципліна “Теорія і методика викладання класичного танцю” допомагає студентам вивчати основи хореографічного мистецтва, розвивати необхідні професійні якості і дані – як фізичні, так і психологічні, і художні. Опанування основами класичного танцю забезпечує правильну постановку всіх частин тіла, виховання навичок, розвиток

координації, вивчення основних елементів у “чистому” вигляді та в комбінаційному сполученні [3, с.27].

Дисципліна «Теорія і методика викладання класичного танцю» є обов’язковою навчальною дисципліною циклу професійної підготовки освітньої програми 024 Хореографія.

Мета навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю». Основні завдання вивчення дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» є ознайомлення студентів з тезаурусом дисципліни; формування і розвиток навичок та умінь виконання рухів, танцювальних елементів та комбінацій класичного танцю; знання методики побудови уроку класичного танцю; оволодіння знаннями, уміннями та навичками, які необхідні для самостійної педагогічної діяльності.

3. На першому році навчання закладаються основи професійного володіння предметом, тому пріоритетним завданням цього етапу є освоєння методики вивчення та техніки виконання основ класичного танцю, шліфування кожного руху.

Завдання першого року навчання:

- а) постановка корпусу, рук, ніг, голови;
- б) розвиток фізичних і танцювальних даних;
- в) вивчення рухів класичного екзерсису.

У лекційному курсі студенти ознайомлюються зі змістом дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю» та з особливостями побудови уроку класичного танцю.

На практичних заняттях студенти вивчають рухи класичного екзерсису та методику їх виконання і викладання. Протягом першого семестру відпрацьовується постановка ніг, корпусу, рук; увага зосереджується на вивченні рухів екзерсису і розвитку вміння практично відтворювати їх в елементарному вигляді, а також виробленні найпростіших

навичок координації [3].

4. У процесі навчальної діяльності студентів-хореографів вищих закладів освіти важливе місце займає компетентісний підхід, який характеризується зміщенням акцентів у викладанні на активну самостійну діяльність студентів, зокрема, переорієнтацію процесу навчання на параметри професійних компетентностей. Компетентісний підхід розглядається як основа підготовки майбутніх фахівців, що передбачає розвиток в особистості здатності орієнтування у розмаїтті складних ситуацій, вміння прогнозувати результати своєї діяльності і нести за них відповідальність.

Перелік компетентностей та результатів навчання, які набуваються студентами під час опанування дисципліною «Теорія і методика викладання класичного танцю» (див. стор. 7-8).

Контрольні запитання і завдання

1. У якому році започатковано Королівську академію танцю?
2. В чому полягають ідеї та новаторство Жан Жоржа Новерра?
3. У якому столітті сформувалась система запису (термінологія) класичного танцю?
4. Назвіть провідні професійні «школи» класичного танцю?
5. Визначте характерні виконавські риси італійської балетної школи?
6. Визначте характерні виконавські риси російської балетної школи?
7. Визначте характерні виконавські риси французької балетної школи?
8. Назвіть провідних педагогів класичного танцю XX ст.?
9. Яке значення має педагогічний досвід А.Я.Ваганової для розвитку системи класичного танцю?
10. Назвіть сучасних вітчизняних педагогів класичного танцю?
11. Визначте основні завдання дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю»?

12.Визначте фахові компетентності, що формуються у здобувачів вищої освіти у процесі опанування дисципліною «Теорія і методика викладання класичного танцю»?

13.Визначте результати навчання, що набувають здобувачи вищої освіти у процесі опанування дисципліною «Теорія і методика викладання класичного танцю»?

Список використаних джерел

1. Рева Я.К. Класичний танець як один із основних компонентів хореографічної освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/3915/1/Reva1.pdf>
2. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 02 Культура та мистецтво за спеціальністю 024 «Хореографія» / Цветкова Л.Ю., Сосіна В.Ю., Забрєдовський С. Г., Колногузенко Б.М., Лиманська О. В., Рехлицька А.Є. – К., 2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/search?q>
3. Цветкова Л. Методика викладання класичного танцю. Підручник. / Л.Цветкова – К.: Альтерпресс, 2013. – 324 с.
4. Червонська Л. Особливості професійної підготовки студентів-хореографів в умовах сучасної вищої школи Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб.наук. пр.. – Вип.1. – Бердянськ: БДПУ, 2018. – С.255-259

2.1.2. Лекція 2. Побудова уроку класичного танцю

План лекції

1. Особливості побудови уроку класичного танцю.
2. Екзерсис класичного танцю біля станка.
3. Екзерсис класичного танцю на середині залу.
4. Adagio як основна частина уроку класичного танцю.

5. Allegro як основна частина уроку класичного танцю.

Зміст лекції

1. Урок класичного танцю у вищих закладах освіти має загальноприйнятну будову, що складається з таких основних частин: екзерсис біля станка, екзерсис на середині залу, *adagio* і *allegro*. Кожна частина уроку класичного танцю має свої окремі завдання, спрямованні на вирішення загальної мети уроку. Тому методично й послідовно кожний структурний компонент уроку створює основу для подальшого відпрацювання та вдосконалення навчального матеріалу.

Практичне заняття уроку класичного танцю завжди розпочинається з розминки. Розминочні вправи, мають покращувати фізичну діяльність студентів-хореографів і знижувати ймовірність виникнення травм на заняттях. Розігрівальний ефект розминок проводиться до відчуття теплоти в тілі. Педагог має слідкувати за тим, щоб у студентів не виникло почуття втоми від виконання розминочних вправ. Виконання розминки обов'язково має проводитися симетрично. Це означає, що дозування вправ на праву і ліву сторони тіла має бути однаковим.

Перші практичні заняття уроку класичного танцю слід розпочинати з вивчення позицій ніг і рук, постанови корпусу. Далі розпочинається вивчення найпростіших вправ (екзерсису) біля станка.

2. Екзерсис (фр. *exercice* – “вправа”, від лат. *exercitium*) - комплекс різноманітних тренувальних вправ, що складають основу уроку класичного танцю та виробляє професійні якості, необхідні для танцювальної техніки: розвиток сили м'язів, еластичності зв'язок, виховання виворотності, стійкості і правильної координації рухів в учнів або артистів балету. Екзерсис складається з системи навчально-тренувальних вправ, поєднання і варіювання яких дозволяє удосконалювати і підтримувати опорно-руховий апарат, розвинути виконавські вміння та навички, технічні можливості, психологічні властивості та якості особистості (пам'ять, уяву, мислення,

волю тощо.). Систематичне виконання екзерсису біля станка допомагають оволодіти технікою танцю, виробляють стійкість, виворотність, гнучкість, м'якість і легкість рухів [6, с.236].

Екзерсис біля станка є невід'ємною складовою уроку, основні його рухи залишаються незмінними впродовж усього навчання. При цьому зростає рівень складності, варіюється поєднання з іншими рухами, вводяться нові з'єднувальні елементи. Кожен рух екзерсису класичного танцю спрямовано на розвиток виворотності та рухливості стопи й тазостегневого суглоба, формування високого та легкого стрибка, а також великого танцювального кроку. Рухи класичного екзерсису дають можливість закріпити апломб виконавця. Уся система рухів, яка формувалась протягом багатьох століть, дозволяє танцівнику при систематичних заняттях розвинути такі свої фізичні здібності, як виворотність ніг, легкий стрибок, гнучкість, великий крок, стійкість, а також удосконалити м'язи свого тіла й оволодіти вільними пластичними рухами, напрацювати витривалість [8, с.32].

Екзерсис біля станка та на середині залу має певну послідовність: *plie*, *battement tendu*, *battement tendu jete*, *rond de jambe par terre*, *battement fondu*, *battement frappe*, *rond de jambe en l'air*, *petit battement*, *battement developpe*, *grand battement jete*. На початковому етапі у процесі опанування екзерсисом класичного танцю студенти мають виконувати всі ці вправи у "чистому" вигляді, лише згодом вивчаються комбінаційні сполучення за різним рівнем складності відповідно до курсу навчання.

3. Наступною частиною уроку класичного танцю є екзерсис на середині залу, що має вищий рівень оволодіння навчальним матеріалом у порівнянні з екзерсисом біля станка. До виконання цієї частини уроку класичного танцю можна переходити після відпрацювання навичок виконання рухів екзерсису біля станка, що забезпечує відчуття стійкості. Під час виконання екзерсису на середині залу слід дотримуватися

необхідності збереження виворотності ніг, “сильної” спини, підтягнутості корпусу і тазостегнового поясу. Разом з тим, необхідно контролювати відсутність напруженості плечей, шиї та рук. Під час виконання екзерсису на середині залу відсутня додаткова точка опори – станок, тому виникає необхідність контролю за координацією рухів корпусу, рук, голови. З метою вироблення стійкості необхідно забезпечити дотримання центру ваги, “сильної” спини, виворотних в тазостегновому, колінному і гомілковому суглобах ніг, підтягнутих сідниці і корпусу. Екзерсис на середині залу на початковому етапі також засвоюється спочатку в “чистому” вигляді в положенні en face, лише згодом вивчаються комбінаційні сполучення за різним рівнем складності [8, с.76].

Основне призначення тренувальних вправ екзерсису на середині залу - розвиток танцювальної техніки, гнучкості, м'якості та легкості. В процесі виконання екзерсису на середині залу кожен студент має навчитися вільно володіти своїм тілом – координувати рухи корпусу, голови, рук, ніг; утримувати стійкість корпусу та виворотність ніг. Займаючись класичним екзерсисом, кожен виконавець готує себе до подальшого фахового становлення та вдосконалення, що передбачає: фізичне навантаження, уміння регулювати дихання, правильно розподіляти навантаження на різноманітні групи м'язів і корпусу під час виконання танцювальних елементів [9, с.126].

4.У змісті уроку класичного танцю важливу роль відіграють навчально-танцювальні форми *adagio*. Форма *adagio* за своїми освітніми функціями є кульмінацією екзерсису на середині класу, яка виховує у майбутніх фахівців почуття пози, правильну координацію рухів, кантилеуність переходів від руху до руху, а також музикальність і танцювальність. Необхідною умовою професійної підготовки студентів-хореографів на уроках класичного танцю є опанування різноманітністю форм *adagio* [7].

Педагоги-хореографи акцентують значущість форми *adagio* у вихованні апломбу танцівників, тобто стійкості корпусу в умовах правильної координації рухів. На їх думку, найважливішою функцією форми *adagio* є формування і закріплення навичок стійкості на всій стопі і на півпальцях однієї ноги (в динаміці розвитку координаційної та технічної складності вправ, що входять до його складу). Стійкість є запорукою виразності виконання, тому, що дає виконавцю відчуття цілісності, зібраності всієї фігури. А однією з істотних змістовних функцій *adagio* є розвиток “почуття пози” або “почуття форми” у виконанні навчальних елементів [2].

Процес опанування різних форм *adagio* має базуватись на дотриманні певних вимог та загальних принципів – доступності, поступовості, системності тощо. На початковому етапі вивчення класичного танцю *adagio* складається з найпростіших форм *releve lent* на 90° , *battement developpe*, *temps lie*, *port-de-bras*, що виконуються в повільному темпі і на всій ступні. Комбінування завдань з включенням програмних елементів, що формують навички стійкості на одній нозі з одночасною працюючою ногою на 90° , можна віднести до навчальної форми *adagio*. Далі – вивчаються різноманітні по координації *demi rond de jambe developpe*, *rond de jambe developpe*, а також повільні підйоми на півпальці у великих позах на 90° . На старших курсах вивчення класичного танцю *adagio* набуває закінчену форму, яка ускладнена різними поворотами в великих позах, тривалою стійкістю на високих півпальцях в позах на 90° з одночасними переходами з пози в позу різними прийомами, *preparation* до *tour* і *tour* в великих позах, *tour sur le cou-de-pied*. Темп *adagio* в деякій мірі прискорюється. На цьому етапі навчання *adagio* рекомендується виконувати студентам, поєднуючи його у комбінації з *battement tendu jete* і закінчуючи маленькими *tour sur le cou-de-pied*. На останньому курсі вивчення класичного танцю *adagio* набуває умовний характер, яке може виконуватися не лише в помірному

темпі, але і в прискореному. Велике або танцювальне *adagio* складається з обертальних рухів: *tour, renverse, fouette* тощо.

Під час вивчення студентами різних форм *adagio* необхідно враховувати розподіл правильного м'язового навантаження. Розвиток танцювальної майстерності майбутніх фахівців не виключає роботи над розвитком стійкості, координації, витривалості під час виконання *adagio* запланованих робочою програмою. Складаючи *adagio*, необхідно пам'ятати, що стійкість виробляється за допомогою взаємозв'язку декількох різних рухів на одній і тій же опорній нозі. Тільки достатня тривалість, напруженість і складність роботи опорної ноги, передбачена в побудові *adagio*, сприяє розвитку "віртуозної стійкості" [3].

Опанування різними формами *adagio* майбутніми фахівцями впливає на їх сприйняття і розуміння сутності класичного танцю не як комплексу складних танцювальних елементів, виконання яких спрямовано на фізичний розвиток, а як комплексу виражальних засобів, здатних передавати різноманітні змістові відтінки, почуття.

5. Завершальною частиною уроку класичного танцю - є *allegro*, в якій пози і рухи, відпрацьовані в *adagio*, виконуються в повітрі. Частина уроку класичного танцю *allegro* об'єднує значну групу рухів (елементів), різноманітних за способами відштовхування і приземлення, висотою, прийомами виконання. Але стрибок у ньому важливий не сам по собі: його роль визначається змістовністю, яка досягається вмінням відтворити в повітрі необхідну позу. Саме вона забезпечує передачу емоційного стану виконавця і обумовлює характер художнього образу. Виконання стрибків - найскладніша частина уроку класичного танцю, що базуються на попередньо засвоєних вправах *екзерсису* і *adagio*. Техніка стрибків має свої особливі виконавські прийоми: *елевація та баллон* [4].

В залежності від висоти стрибки розподіляються на маленькі, середні і великі. За характером виконання стрибки поділяються на: стрибки з двох ніг

на дві, стрибки з двох ніг на одну, стрибки з однієї ноги на дві, стрибки з однієї ноги на іншу, стрибки на одній нозі. Всі стрибки починаються і закінчуються на *demi-plie*. Виконання якісного стрибка залежить від сили м'язів ніг, еластичності і міцності зв'язок ступні і колін, розвиненого ахіллового сухожилля, і особливо від сили стегна. Розучування стрибків починається обличчям до станка у I, II і V позиціях (*temps leve sauté*) не більше двох тижнів, потім вони виконуються на середині залу. Далі вивчаються *changement de pieds, pas echappe, pas assemblé в різні напрямки, pas glissade з просуванням в різні напрямки, sissonne simple, jete* та інші. Перехід від маленьких стрибків до великих має бути поступовим, нескладні великі стрибки комбінуються з маленькими [3].

Контрольні запитання і завдання

1. Назвіть основні структурні елементи уроку класичного танцю?
2. Назвіть послідовність виконання вправ у класичному танці біля станка?
3. Які функції виконують розміночні вправи?
4. У чому полягає логічність варіювання рухів класичного танцю у вправах біля станка?
5. Основні вимоги щодо вивчення рухів класичного танцю біля станка?
6. Назвіть характерні помилки під час виконання вправ біля станка і шляхи їх виправлення?
7. Які танцювальні елементи вивчаються в основній частині уроку класичного танцю – *adagio*?
8. Які танцювальні елементи вивчаються в основній частині уроку класичного танцю – *allegro*?
9. Назвіть характерні помилки під час виконання *allegro* та шляхи їх виправлення?
10. Визначте та обґрунтуйте співмірність тривалості частин уроку класичного танцю?

Список використаних джерел

1. Базарова Н., Мей В. Азбука классического танца / Н. Базарова, В. Мей. – Л.: Искусство, 1983. – 207 с.
2. Ваганова А. Основы классического танца / А. Ваганова. – СПб.: Лань, 2002. – 192 с.
3. Костровицкая В., Писарев А. Школа классического танца / В. Костровицкая, А. Писарев. – Л.: Искусство, 1976. – 272 с.
4. Тарасов Н. Классический танец / Н. Тарасов. – М.: Искусство, 1981. – 479 с.
5. Червонська Л. Особливості професійної підготовки студентів-хореографів в умовах сучасної вищої школи / Л.Червонська // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб.наук. пр.. – Вип.1. – Бердянськ: БДПУ, 2018. – С.255-259
6. Червонська Л., Богатирьова К. Класичний екзерсис: практичні аспекти вивчення /Л.Червонська, К.Богатирьова// Матеріали XXXIV/Міжнародної науково-практичної конференції “Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації”: Зб. наук. праць. – Переяслав – Хмельницький, 2018. – Вип.34. – С.236-238
7. Червонська Л., Ускова А. Значення форми adagio на уроках класичного танцю у процесі професійної підготовки студентів-хореографів у закладах вищої освіти / Л.Червонська, А.Ускова // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Вип.1. – Бердянськ : БДПУ, 2019. – С.369-376
8. Цветкова Л. Методика викладання класичного танцю. Підручник. / Л.Цветкова – К.: Альтерпресс, 2013. – 324 с.
9. Шалапа С., Корисько Н. Методика роботи з хореографічним колективом: підручник / С. Шалапа, Н. Корисько. – Ч. 1 – К.: НАКККіМ, 2015. – 252 с.

2.2.Тезаурус навчальної дисципліни
«Теорія і методика викладання класичного танцю»
першого року навчання

2.2.1. Основні поняття класичного танцю

<i>№</i>	<i>Термін</i>	<i>Переклад та значення</i>
1.	<i>Aplomb</i>	<i>Апломб</i> – рівнога, стійкість. Це здатність утримувати рівновагу, навіть стоячи нерухомо на одній нозі, піднявшись на півпальці або навіть на пальці опорної ноги, в той час як інша піднята на максимальну висоту у повітря, або ж в момент виконання обертання тощо.
2.	<i>Ballon</i>	Баллон – здатність танцівника фіксувати різні пози у повітрі. Прийом, під час якого поштовх ногами і посилення всього тіла здійснюється коротше і сильніше, від чого стрибок набуває більшої міри легкості, і танцюрист ніби затримується, зависає в повітрі, пластично і чітко фіксуючи позу.
3.	<i>Barre</i>	<i>Барре</i> - (від фр. «barre» – «брус») – прилад для вправ танцівників.
4.	<i>Double</i>	<i>Дубль</i> (від фр. «double» - «подвійний»). Термін вказує на подвійне виконання pas.
5	<i>Elévation</i>	<i>Елевація</i> (від фр. «élévation» - «підвищення, підйом, піднесення») - природна здатність танцівника виконувати високі стрибки з переміщенням в просторі (прольотом) і фіксацією в повітрі тієї чи іншої пози. Прийом, що дозволяє танцюристу стрибати еластично, м'яко, високо, легко і точно; стійко витримувати пластичний і музично-ритмічний стрій руху тощо.
6.	<i>En dedans</i>	<i>Ан деор</i> – назовні, рух спрямований від себе. Напрямок кругових обертаних вправ, що виконуються en tournant

		назовні, від опорної ноги.
7.	<i>En dehors</i>	<i>Ан дедан</i> – до середини, рух спрямований до себе. Напрямок кругових обертових вправ, що виконуються <i>en tournant</i> всередину, до опорної ноги.
8.	<i>En l'air</i>	<u>Ан лер</u> - у повітрі. Хореографічний термін, який вказує на рух, що виконується в повітрі: <i>rond de jambe en l'air, tour en l'air</i> тощо.
9.	<i>En tournant</i>	<i>Ан турнан</i> - у повороті. Хореографічний термін, який вказує на рух, що виконується одночасно з поворотом корпусу: <i>pas de bourée en tournant, echappe en tournant</i> тощо.
10.	<i>En face</i>	<i>Ан фас</i> – навпроти. Хореографічний термін, який вказує на те, що виконавець звернений обличчям до глядацького залу.
11.	<i>Exercice</i>	<i>Екзерсис</i> (фр. <i>exercice</i> – «вправа», від лат. <i>exercitium</i>) - комплекс різноманітних тренувальних вправ, що складають основу уроку класичного танцю, який сприяє розвитку сили м'язів, еластичності зв'язок, вихованню виворотності, стійкості і правильної координації рухів в учнів або артистів балету.
12.	<i>Epaulement</i>	<i>Епольман</i> (від фр. « <i>epaule</i> » - «плече») - положення танцівника, при якому фігура розгорнута впівоберта до глядача, голова повернута до плеча вперед.
13.	<i>Grand</i>	<i>Гран</i> (від фр. « <i>grand</i> » - «великий»), позначає максимально виражену сутність руху. Наприклад, <i>grand plié</i> - глибоке присідання; <i>grand battement jeté</i> - кидок ноги на максимальну висоту тощо.
14.	<i>Lent</i>	<i>Лян</i> (від фр. « <i>lent</i> » - «повільний»). Хореографічний Термін, що визначає повільне виконання <i>pas</i> .

		Наприклад, <i>relevé lent</i> .
15.	<i>Petit</i>	<i>Пті</i> (від фр. « <i>petit</i> » - « <i>маленький</i> »). Термін, застосований для позначення малих рухів.
16.	<i>Préparation</i>	<i>Препарасьон</i> – підготовка до руху. Підготовчий рух, що виконується перед початком вправи.
17.	<i>Simple</i>	<i>Семпл</i> (від фр. « <i>simple</i> » - « <i>простий</i> »). Хореографічний термін вказує на те, що з групи однотипних рухів виконується найпростіший варіант, наприклад: <i>pas de bourrée simple, sissonne simple тощо</i>
18.	<i>Працююча нога</i>	Звільнення від тягару корпусу нога, що виконує який-небудь рух на підлозі чи у повітрі.

2.2.2. Основні елементи екзерсису класичного танцю

№	Термін	Переклад та значення
1.	<i>Battement</i>	<i>Батман</i> (від фр. – «ляскання, биття») - відведення та приведення ноги. Особлива група рухів класичного танцю, які складають основу екзерсису та характеризуються рівномірними за характером відведенням та приведенням «працюючої» ноги в різних напрямках (вперед, вбік, назад).
2.	<i>Battement développé</i>	<i>Батман девлоппе</i> – виймання ноги вперед, назад або вбік ковзним рухом «працюючої» ноги по опорній.
3.	<i>Battement fondu</i>	<i>Батман фондю</i> – танучий рух, що складається з одночасного згинання колін, наприкінці якого «робоча» нога набуває положення умовного <i>sur le cou-de-pied</i> попереду або позаду опорної ноги, а потім слідує одночасне витягування колін і «працююча» нога відкривається вперед, вбік або назад.
4.	<i>Battement</i>	<i>Батман франпе</i> (від фр. « <i>frapper</i> » - «ударяти») – рух,

	<i>frappé</i>	що складається з швидкого, енергійного згинання та розгинання «працюючої» ноги, стопа якої набуває положення основного <i>sur le cou-de-pied</i> в момент згинання і відкривається носком в підлогу або на висоту 45 ° в момент розгинання вперед, вбік або назад.
5.	<i>Battement relevé lent</i>	<i>Батман релеве лян</i> – повільний, плавний підйом ковзним рухом ноги по підлозі на 90° вперед, вбік і назад.
6.	<i>Battement retiré</i>	<i>Батман ретире</i> – переведення ковзним рухом «працюючої» ноги через пасе з V позиції попереду у V позицію позаду.
7.	<i>Battement tendu</i>	<i>Батман тандю</i> - (натягнутий рух). Друга частина назви руху визначає його характер. Рух виконується натягнутою ногою з позицій по підлозі у всіх трьох напрямках .
8.	<i>Battement tendu jeté</i>	<i>Батман тандю жете</i> (від фр. « <i>jeter</i> » – «кидати») – нятягнутий рух з кидком. Термін відноситься до <i>жете</i> – рухів, що виконуються кидком ноги. Відрізняється від <i>battement tendu</i> активним викиданням ноги в повітря на висоту 45° у всіх трьох напрямках – вперед, вбік або назад.
9.	<i>Battement soutenu</i>	<i>Батман сутеню</i> – безперервний рух. Плавний рух, що розвиває силу, виворотність та еластичність. Виконується на 45° и 90°.
10.	<i>Grand battement jeté</i>	<i>Гран батман жете</i> – кидок ноги на 90° і вище вперед, назад або вбік.
11.	<i>Plié</i>	<i>Пліє</i> - присідання (від фр. « <i>plier</i> » – «згинати» (коліна)). Присідання на двох ногах в будь-який з існуючих

		позицій на всій стопі, півпальцях або пальцях, або присідання на одній нозі в будь-якій позі. Присідання виробляє гнучкість, еластичність і виворотність ніг, стійкість, елевацію, надає відповідний пластичний характер вправі або танцювальному елементу. Це одне з найсильніших технічних і виражальних засобів мистецтва класичного танцю.
12.	<i>Demi-plié</i>	<i>Демі пліє</i> – напівприсідання. Напівприсідання виконується на двох ногах, розподіляючи масу тіла рівномірно на обидві ноги. Полуприсідання виконується сильно виворитними у стегнах, колінному і гомілковостопному суглобах ногами, п'ятки міцно притиснуті до підлоги, ахіллове сухожилля максимально розтягується.
13.	<i>Grand plié</i>	<i>Гранд пліє</i> – велике (глибоке) присідання. <i>Grand plié</i> є розвитком <i>demi-plié</i> , воно виконується теж на двох ногах в будь-якої позиції класичного танцю, але з повним згинанням коліна і гомілки. <i>Grand plié</i> – необхідно виконувати плавно і рівномірно. За всіма позиціями, окрім II, необхідно присідати до межі вниз, як би на низькі півпальці, але не «сідати» на п'яти, які повинні відділятися від підлоги мінімально. У II позиції під час <i>grand plié</i> п'яти не відокремлюються від підлоги, а стегнові частини ніг утворюють пряму горизонтальну лінію. Випрямлення ніг починається так само плавно і рівномірно, відразу ж після повного присідання, без зупинки в найглибшій точці.
14.	<i>Relevé</i>	<i>Релеве</i> - від фр. « <i>relever</i> » – « <i>піднімати</i> ». Піднімання на високі півпальці виробляє силу ніг, розвиває і

		зміцнює ахілове сухожилля.
15.	<i>Rond de jambe par terre</i>	<i>Рон де жамб партер</i> - рух (від фр. « <i>rond</i> » – «коло») витягнутою ногою по підлозі, яка описує фактично коло.
16.	<i>Rond de jambe en l'air</i>	<i>Рон де жамб ан лер</i> (коло ногою в повітрі) – коло нижньої частини ноги з одночасно зафіксованим стегном, відведеним вбік на висоту 45° або 90°.
17.	<i>Sur le coude-pied</i>	<i>Сюр лі ку де п'є</i> (на щиколотці опорної ноги) - положення витягнутої ступні «працюючої» ноги на щиколотці опорної ноги попереду (основне та умовне) або позаду.

2.2.3. Положення рук

<i>№</i>	<i>Термін</i>	<i>Переклад та значення</i>
1.	<i>Allonge</i>	<i>Альонже</i> (подовжений) – положення рук, під час якого кисть повернута долонею вниз.
2.	<i>Arrondi</i>	<i>Аронді</i> (закруглений) – положення рук, під час якого кисть округлена, тобто долонь ніби «підхоплена».
3.	<i>Port de bras</i>	<i>Порт де бра</i> - позиція, положення рук і корпусу танцівника (від фр. « <i>porter</i> » - «носити», « <i>bras</i> » - «рука»). Правильне проходження рук через основні позиції (I, II, III) за участю поворотів або нахилів голови і корпусу.

2.2.4. Пози класичного танцю

<i>№</i>	<i>Термін</i>	<i>Переклад та значення</i>
1.	<i>Arabesque</i>	<i>Арабеск</i> – одна з основних поз класичного танцю, під час виконання якої «працююча» нога, витягнута в коліні, відкрита назад на витягнутий носок в підлогу

		(<i>arabesque par terre</i>), або піднята вгору на будь-яку висоту. Руки знаходяться в положенні <i>allongé</i> , погляд спрямований в далечінь, що надає позі особливої виразності.
2.	<i>Ecartée</i>	<i>Екарте</i> - поза класичного танцю, розгорнута по діагоналі вперед або назад, корпус трохи відхилений від піднятою ноги (від фр. « <i>écarter</i> » - «відхилятися»), що вибудовуються з положення <i>épaulement</i> в V-й позиції відведенням будь-якої ноги вбік, при цьому корпус від талії злегка відхиляється від лінії вертикалі вбік опорної ноги. Малі пози <i>écartée</i> виконуються на витягнутий носок в підлогу, середні - підніманням ноги на висоту 45°, великі - на 90° і вище.
3.	<i>Effacée</i>	<i>Ефасе</i> - поза (від фр. « <i>effacer</i> » «прибирати, ховати»), що вибудовуються з положення <i>épaulement effacé</i> у V-й позиції відведенням ноги вперед (поза <i>effacée вперед</i>) або назад (поза <i>effacée назад</i>). Малі пози <i>effacée</i> виконуються на витягнутий носок в підлогу, середні - підніманням ноги на висоту 45°, великі - на 90° і вище.
4.	<i>Croisée</i>	<i>Крузе</i> - поза (від фр. « <i>croiser</i> » - «схрещувати») класичного танцю зі схрещеним (закритим) положенням ніг, що вибудовуються з положення <i>épaulement croisé</i> у V-й позиції відведенням ноги вперед (поза <i>croisée вперед</i>) або назад (поза <i>croisée назад</i>). Малі пози <i>croisée</i> виконуються на витягнутий носок в підлогу, середні - підніманням ноги на висоту 45°, великі - на 90° і вище.

2.2.5. Стрибки з двох ніг на дві у послідовності вивчення

№	Термін	Переклад та значення
1.	<i>Temps leve saute</i>	<i>Тан леве соме</i> (від фр. «sauter» – «стрибати» - це найпростіші стрибки з двох ніг на дві з I, II, IV і V позицій зі збереженням первісної позиції в повітрі і при приземленні.
2.	<i>échappé (Pas)</i>	<i>Па ешане</i> (від фр. «échapper» - «йти у відрив, вириватися вперед») – стрибок з «просвітом». Стрибок з двох ніг, під час виконання якого змінюється позиція ніг в повітрі: ноги з V позиції розкриваються в повітрі на II позицію, потім знову збираються в V позицію ніг.
3.	<i>Changement de pieds</i>	<i>Шан жман де н'є</i> - від фр. «changement de pieds» - «зміна ніг». Стрибок з двох ніг на дві з V позиції з demi-plié в V позицію зі зміною ніг, яка відбувається після стрибка вгору в момент повернення на підлогу на dem-iplié. Нога, яка перебувала попереду, йде назад, а та, що знаходилася позаду - вперед.
4.	<i>Assemble (Pas)</i>	<i>Асамбле</i> - стрибок з двох ніг на дві з V позиції в V з викиданням ноги на висоту 45 ° вперед, в сторону і назад. Особливістю і основою стрибка <i>pas assemble</i> є з'єднання ніг в V позиції в повітрі. Assemble може бути виконано в положенні <i>en face, на croise, efface і ecarte</i> .
5.	<i>Glissade (Pas)</i>	<i>Глісад</i> – стрибок з двох ніг на дві. <i>Glissade</i> відноситься до партерних стрибків без відриву від підлоги; робиться в сторону і у всіх напрямках в маленьких позах.

Теми рефератів, есе, презентацій, творчих проектів

1. Засоби виразності в класичному танці.
2. Термінологія класичного танцю.
3. Класифікація стрибків за технікою їх виконання.
4. Жан Жорж Новер – новатор балетного мистецтва.
5. Становлення Французької школи класичного танцю.
6. Становлення Італійської школи класичного танцю.
7. Становлення Російської школи класичного танцю.
8. Основні вимоги до виконавця класичного танцю.
9. Значення партерного екзерсису для усунення фізичних вад дитини.
10. Значення екзерсису біля станка для уроку класичного танцю.
11. Послідовність виконання екзерсису класичного танцю.
12. Особливості музичного супроводу класичного екзерсису.
13. Рухи класичного екзерсису та їх музичне оформлення.
14. Структурні компоненти уроку класичного танцю.
15. Історія виникнення і розвитку балетного взуття – пуанти.
16. Значення гнучкості для занять класичним танцем.
17. Основні характеристики і принципи розвитку гнучкості.
18. Індивідуальна розминка та її вплив на якість виконання рухів.
19. Виховання естетичного смаку на уроках класичного танцю.
20. Виховання естетичного почуття на уроках класичного танцю.
21. Травматизм на уроках класичного танцю.
22. Значення алегро на уроках класичного танцю.
23. Значення адажіо на уроках класичного танцю.

Питання до підготовки до заліків та екзаменів з дисципліни

«Теорія і методика викладання класичного танцю»

1. Структура уроку класичного танцю
2. Послідовність виконання вправ біля станка
3. Значення апломбу у класичному танці.
4. Значення plie у класичному танцю.
5. Точки класу. Поняття epoulement croisee, effacee.
6. Маленькі пози epoulement croisee, effacee носком у підлогу.
7. Термінологія класичного танцю.
8. Практичний показ постанови тулубу в класичному танці.
9. Методика вивчення та практичний показ позицій ніг та рук.
10. Методика вивчення та практичний показ demi plie та grand plie по I, II, V позиціях
11. Методика вивчення та практичний показ battement tendu вбік, вперед, назад з I та V позиціях
12. Методика вивчення та практичний показ passe par terre.
13. Методика вивчення та практичний показ battement tendu pour le pied.
14. Методика вивчення та техніка виконання battement tendu jete по I та V позиціях у всіх напрямках.
15. Методика вивчення та техніка виконання battement tendu jete pour le pied.
16. Розкрити поняття en dehors et en dedans.
17. Методика вивчення та техніка виконання battement developpe у всіх напрямках на 45°.
18. Методика вивчення та техніка виконання battement double frappe у всіх напрямках.
19. Методика вивчення та техніка виконання battement soutenu на 45° у всіх напрямках.

- 20.Методика вивчення та техніка виконання grand battement jete з I та V позиціях у всіх напрямках.
- 21.Методика вивчення та техніка виконання I, II, III port de bras на середині зали.
- 22.Техніка виконання releve на пів пальцях по I, II, V позиціях.
- 23.Методика вивчення та техніка виконання перегинів тулубу біля станка
24. Методика вивчення та техніка виконання pas balanse.
25. Методика вивчення та техніка виконання battement tendu jete pique.
26. Методика вивчення та техніка виконання pas de boure simple.
- 27.Методика вивчення та техніка виконання temps live soute.
- 28.Методика вивчення та техніка виконання changement de pied.
29. Класифікація стрибків за технікою їх виконання.
- 30.Методика вивчення та техніка виконання rond de jambe par terre en dehors et en dedans.
- 31.Методика вивчення та техніка виконання preparation до rond de jambe par terre en dehors et en dedans.
- 32.Практичний показ положення ноги sur le cou-de-pied.
33. Методика вивчення та техніка виконання battement fondu у всіх напрямках носком у підлогу та на 45°.
34. Методика вивчення та техніка виконання battement frappe у всіх напрямках носком у підлогу та на 45°.
- 35.Методика вивчення та техніка виконання petit battement sur le cou-de-pied (рівномірно, з акцентом).
- 36.Методика вивчення та техніка виконання підготовки до rond de jambe en l'air по прямій лінії.
- 37.Методика вивчення та техніка виконання battement releve lent з V позиції у всіх напрямках.
- 38.Методика вивчення та техніка виконання grand battement jete pointe.
- 39.Методика вивчення та техніка виконання pas echappe.

Література

Основна

1. Базарова Н., Мей В. Азбука классического танца / Н. Базарова, В. Мей. – Л.: Искусство, 1983. – 207 с.
2. Березова Г.О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. – К.: Музична Україна, 1977. - 272 с.
3. Ваганова А. Основы классического танца / А. Ваганова. – СПб.: Лань, 2002. – 192 с.
4. Костровицкая В., Писарев А. Школа классического танца / В. Костровицкая, А. Писарев. – Л.: Искусство, 1976. – 272 с.
5. Рева Я.Г. Група battements та її різновиди. Методичні рекомендації для студентів хореографів. – Полтава: ПДПУ, 2003. – 46 с.
6. Рева Я.Г. Система запису комбінацій класичного танцю. Мет. рекомен. для студентів хореографів. – Полтава: ПДПУ, 2003. – 52 с.
7. Рева Я.Г. Структура уроку класичного танцю та його основні поняття. Методичні рекомендації для студентів хореографів. – Полтава: ПДПУ, 2008. – 68 с.
8. Рехліцька А., Білоусенко І. Рухи класичного танцю у схемах : навч.-метод. посібн. для студ. вищ. навч. закл. спец-ті «Хореографія» / А.Рехліцька, І.Білоусенко. – Херсон: ХДУ, 2014. – 72 с.
9. Тарасов Н. Классический танец / Н. Тарасов. – М.: Искусство, 1981. – 479 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. – К.: Альтерпрес, 2013. – 324 с.
- 11.Червонська Л. Електронний підручник «Теорія і методика викладання класичного танцю. Перший рік навчання» Мелітополь: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2015 (рекомендовано *Вченої радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана*

Хмельницького, протокол № 1 від 31.08.2015 р.)

12. Шалапа С.В., Корисько Н.М. Методика роботи з хореографічним колективом: підручник / С.В.Шалапа, Н.М.Корисько. – Ч. 1 – К.: НАКККіМ, 2015. – 252 с.

Допоміжна

1. Балет: Енциклопедія/ под ред. Ю.Н. Григоровича. – М.: Советская энциклопедия, 1981. – 559 с.
2. Головкина С.Н. Уроки классического танца в старших классах. – М.: Искусство, 1989. – 159 с.
3. Зихлинская Л.Р., Мей В.П. Первые шаги. – К., 2003. – 359 с.
4. Костровицкая В. Сто уроков классического танца. – Л.: Искусство, 1981.
5. Словник хореографічної термінології /Укл. Я.Г. Рева – Полтава: ПДПУ, 2003. – 38 с.
6. Ярмолович Л. Принципы музыкального оформления урока классического танца/ под ред. В.Н. Богдановича, А.Н. Березовского. – Л.: Музыка, 1968. – 86 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Теорія та методика викладання класичного танцю – Режим доступу: www.horeofraf.com
 2. Основи класичного танцю - Режим доступу: www.horeofraf.com
 3. Методика класичного танцю - Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=rWbCdc2Hrt0>
 4. Основи класичного танцю - Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=DHVz28XcJRA>
- Уроки класичного танцю - Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Mj6ZIU5KYVM>

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ

спеціальності 024 Хореографія

з дисципліни

**«Теорія і методика викладання
класичного танцю»**

Підписано до друку 13.04.2019. Формат 60x90/16.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 9,77.
Наклад 300 прим. Зам. № 262.

Видавець
ТОВ “Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні”
72312, м. Мелітополь, вул. М. Грушевського, 5
тел. 096-17-08-274
www.mmd.org.ua

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виробників
і розповсюджувачів видавничої продукції
від 26.09.2003 р., серія ДК №1509

Надруковано ПП Скребейко П. В.